

'Ras-Groningers bereik ik beter in hun eigen taal'

U kent ze wel. Van die mensen die geheel en al hun eigen gang gaan. Unconventioneel, eigenzinnig en - soms - heel opvallend. Van die mensen die als het ware boven het maaiveld uitsteken. Ditmaal ging Ina Vogel op zoek naar wat hen beweegt.

Boven het maaiveld

door Ina Vogel

Knoop met iemand een gesprek aan over de 'Grunneger Dainsten', en de naam van Engel Jan Struif valt. Al de helft van zijn leven preekt de 60-jarige Struif in het Gronings - jaarlijks zo'n 20 tot 25 keer. De hervormde dominee, deze maand precies tien jaar predikant in Oosterwolde, neemt daarmee bijna de helft van alle Groninger diensten voor zijn rekening. Bovendien is Struif nog lid van de Verto-alkemizzie, die het Oude Testament in het Gronings vertaalt. In 1991 kreeg hij, tijdens zijn 25-jarig ambtsjubileum, dan ook de K. ter Laanprijs.

Hoewel de Grunneger Dainsten vooral dankzij Struif na 1965 steeds meer kerkgangers trokken en een vast onderdeel van de Groninger cultuur werden, is het niet zo dat de predikant als eerste het evangelie in het Gronings verkondigde. Pioniers gingen hem voor. In 1948 schijnt in Delfzijl een 'Grunneger' verzoeningsdienst gehouden te zijn voor Groningers en Ost-Friesen, terwijl ds. Hamming uit Roodeschol (later Loppersum) en de Lopster predikant Van Leeuwen ook enkele keren per jaar een Groninger dienst hielden. De 'Groninger' kerstboodschap van ds. Hamming werd ook de ether ingestuurd. De vrouw van Struif, de van oorsprong uit Sneek afkomstige Betty Struif-Wiegman, herinnert zich dat nog goed. "Mijn zusje en ik, klein als we waren, moesten

wel lachen bij die radio-uitzendingen. Vooral als de dominee het kindje Jezus een 'lutje potje' noemde..."

In de beginjaren als Grunneger predikant kwam Struif (die vóór Oosterwolde jarenlang dominee is geweest in Ezinge en Zuidhorn) geregeld mensen tegen, die het 'oneerbiedig' achtten om een kerkdienst in het Gronings te houden. "Die mensen vonden het Grunnegers een taal voor achter de koeien, en desnoods nog voor op de planken bij een of ander blijspel, maar niet voor in de kerk. Anderen hadden zoiets van 'Verstaat onze lieve heer dan ook Gronings?'," glimlacht Struif. "Alsof het Gronings een minderwaardige taal was. Ik herinner me dat ook van vroeger, van de boerderij in Nieuw-Beerta waar ik opgegroeid ben. Op de deel, met het personeel, praatte je Gronings. Want anders was je ja 'aignwies'. Maar in het voorhuis moest je eigenlijk wel Nederlands spreken."

Zelf beschouwt Struif het Gronings als de eigen taal, een cultuurgood dat niet verkwaanselt mag worden. "Er is zulke mooie literatuur in het Gronings geschreven, dat het Grunnegers het niet verdient om als tweederangs taal te worden afgeschilderd." Daarnaast is de streektaal volgens de dominee heel rechtstreeks. "Vooral de ras-Groningers, die ook in het Gronings denken, bereik ik veel beter in hun ei-

■ Na zijn pensionering krijgt dominee Struif meer tijd voor zijn Groninger activiteiten

© Persburo Melissen/Peter Wassing

gen taal. Je ziet ook dat er tijdens de Grunneger Dainsten mensen in de kerk zitten, die anders nooit komen."

Dat ligt waarschijnlijk ook aan de ontspannen sfeer, waarin de diensten worden gehouden. "Het Gronings is een humorvolle taal, en zelf houd ik wel van een grapje op zijn tijd," zegt Struif. Met een vrolijk gezicht lepelde de - visueel gehandicapte - dominee meteen een voorbeeld op: "Afgelopen zondagavond bijvoorbeeld had ik het over een tekstgedeelte in de Bijbel, waarin Jezus zegt 'Ik sta aan de deur en ik klop'. Dat me deed denken aan een huisvisite die ik ooit bij een boer had afgelegd. Ik klopte bij deze boer aan, vertelde ik, waarna de man riep: "Dei deur stoept wat, dus druk maar aan heur". Ik gaf de klemmende deur een duw, maar had niet in de gaten dat ik daarbij precies het glas in de deur raakte. Dat viel dus kapot. Later kreeg ik mensen op bezoek, die wilden weten hoe de huisvisites verliepen. Toe-

vallig was diezelfde boer toen bij me thuis. 'Nou,' zei die man, 'domie wil zo groag bie je thoes kommen, dat als je deur naait vot doadelk open doun, e der zo dwaars deur hèn brekt.'"

Struif moet ook hartelijk lachen als hij denkt aan Mekke van Dijk, de voormalige koster van het kerkje van Oostum, waar het - wat Struifs Grunneger Dainsten betreft - allemaal begon. "Die man kwam toch altijd zo mooi uit de hoek. Als hij het te druk had met het aanslepen van stoelen en er moest op het orgel worden gespeeld, vroeg hij de voormalige burgemeester Scheffer van Ezinge: 'Ach, kennen ie even speulen?'"

Aan twee openluchtdiensten in Oostum bewaart Struif mooie herinneringen. "Dan kwam Van Dijk er aan met op een karretje het traporgel. Tijdens een van beide diensten sprong er een kat op," schatert de dominee. "En dan die jongen op een bromfiets, die nieuwsgierig bleef staan luis-

teren naar wat er allemaal werd gezegd daar in de buitenlucht. Hij stond er een mooi poosje, maar toen ik de collecte aankondigde hoorde ik hem vlug de brommer weer starten."

Ondanks zijn band met Groningen heeft Struif altijd zijn gemeentewerk "op de eerste en de tweede plaats gehad. Ook heb ik me nooit willen ophangen aan één gewest. Als mijn vrouw en ik heel ergens anders terecht waren gekomen, had ik me daarop ingesteld." Aan dat gemeentewerk komt voor Struif binnenkort een einde: de predikant wil volgend jaar met pensioen. Dat betekent niet dat hij zijn Grunneger activiteiten stopt. In tegendeel. Aan vooral het vertaalgewerk wil Struif meer tijd besteden, net als aan de kerkgeschiedenis. "De geschiedenis heeft altijd mijn grote interesse gehad. Toen ik zou gaan studeren, heb ik zelfs getwijfeld tussen theologie en geschiedenis."